

Betlém je lékem proti strachu

Půlnoční homílie papeže Františka 2018

Josef se spolu s Marií odebral vzhůru »do města Davidova, které se jmenuje Betlém« (Lk 2,4). Tuto noc jdeme vzhůru do Betléma my, abychom objevili tajemství Vánoc.

1. Betlém znamená *dům chleba*. V tomto „domě“ se dnes Pán setkává s lidstvem. On ví, že k životu potřebujeme pokrm. Ví však také, že pokrm světa nenasytí srdce. V Písmu se prvotní hřích lidstva pojí právě s jídlem: »utrhla ze stromu a jedla« (Gn 3,6). Vzít a jíst. Člověk se stal chamtivým a nenasytným. Mít a hromadit věci je mnohými považováno za smysl života. Nenasytná hltavost prostupuje lidskými dějinami až k dnešním paradoxům, kdy někteří pořádají opulentní hostiny a mnozí nemají ani chléb.

Betlém představuje obrat, který mění běh dějin. Tam, v *domě chleba* se v *jeslích* rodí Bůh. Jako by nám říkal: jsem tady jako váš pokrm. Nebere, dává pokrm; nedává něco, nýbrž sebe sama. V Betlémě objevujeme, že Bůh není někdo, kdo život bere, nýbrž Ten, kdo život dává. Člověku, zvyklému od počátku brát a jíst, začíná Ježíš říkat: »Vezměte, jezte. To je mé tělo« (Mt 26,26). Těličko Betlémského Dítěte uvádí nový životní vzor: nehltat a nehromadit, nýbrž sdílet a rozdávat. Bůh se stává maličkým, aby byl naším pokrmem. Budeme-li se živit Jím, Chlebem života, můžeme se *znovu zrodit v lásce* a zlomit spirálu chamtivosti a hltavosti. Z „domu chleba“ přivádí Ježíš člověka domů, aby byl součástí Boží rodiny a bratrem svého bližního. Před jeslemi chápeme, že život se nesyťí majetkem, nýbrž láskou; nikoli nenasytností, nýbrž dobročinnou láskou; nikoli hojností vystavovanou na odív, nýbrž opatrovanou jednoduchostí.

Pán ví, že potřebujeme jíst každý den. Proto se každý den svého života rozdával, od Betlémských jeslí až po Jeruzalémské večeřadlo. A dnes se na oltáři znovu stává chlebem lámaným pro nás, klepe na naše dveře, aby vešel a večeřel s námi (srov. Zj 3,20). O Vánocích dostáváme na Ježíšově zemi nebeský Chléb, pokrm, který nikdy nepropadne, ale dává nám už nyní zakoušet věčný život.

V Betlémě objevujeme, že Boží život proudí v žilách lidstva. Pokud jej přijmeme, dějiny se změní, počínaje námi. Protože když Ježíš změní srdce, není už středem života moje hladové a sobecké já, nýbrž On, jenž se rodí a žije z lásky. Dnes v noci, kdy jsme voláni jít vzhůru do Betléma, domu chleba, ptejte se: co je v mém životě pokrmem, bez něhož se neobejdu? Je to Pán nebo někdo jiný? Až potom vstoupíme do jeskyně a postřehneme v bolestné chudobě Dítěte novou vůni jednoduchého života, zeptejte se: opravdu potřebuji tolik věcí a komplikovaných receptů k životu? Dokážu se obejít bez množství prchavých příloh a vybrat si jednodušší život? V Betlémě vidíme kromě Ježíše Marii, Josefa a pastýře, lidi, kteří připutovali. Ježíš je Chléb na cestu. Nemá v oblíbě lenivé, zdlouhavé a pohodlné stolování, nýbrž žádá nás, abychom vstali od stolu a sloužili jako chléb lámaný pro druhé. Ptejte se: Děním se na Vánoce o chléb s tím, kdo ho nemá?

2. Po Betlému, domu chleba, uvažujme o Betlému, *městu Davidově*. Tam David jako chlapec dělal pastýře a jako takový byl vyvolen Bohem, aby se stal pastýřem a vůdcem Jeho lidu. Na Vánoce, v městě Davidově přijímají Ježíše právě pastýři. Oné noci – praví evangelium - »na ně padla veliká bázeň« (Lk 2,9), avšak anděl jim řekl: »nebojte se« (v.10). Často se výzva *nebojte se* opakuje v evangeliích; téměř jako refrén Boha hledajícího člověka. Od počátku má totiž člověk v důsledku hříchu strach před Bohem: »bál jsem se a proto jsem se skryl« (Gn 3,10), říká Adam po hříchu. Betlém je lék proti strachu, neboť navzdory člověkovu odmítnutí, Bůh vždycky přitakává a navždy bude Bohem-s-námi. A aby Jeho přítomnost nebudila strach, stává se maličkým dítětem. *Nebojte se* - není řečeno svatým, nýbrž pastýřům, prostým lidem, kteří se v té době jistě nevyznačovali zdvořilostí a

zbožností. Syn Davidův se rodí mezi pastýři, aby nám řekl, že nikdo už nebude nikdy sám; máme Pastýře, který vítězí nad našimi obavami a má nás rád všechny bez výjimky.

Betlémští pastýři nám také říkají, jak jít Pánu v ústřety. Během noci bděli; nespali, nýbrž dělali to, co nezřídka Ježíš požaduje slovy: *bděte* (srov. *Mt 25,13; Mk 13,35; Lk 21,36*). Setrvávají v bdění, čekají bděle ve tmě, a Bůh »se rozzáří kolem nich« (srov. *Lk 2,9*). To platí i pro nás. Náš život může být *očekáváním*, které se i v noci plné problémů svěřuje Pánu a touží po Něm, a potom obdrží Pánovo světlo; anebo *nárokem*, kde se spoléhá jenom na vlastní síly a prostředky, ale v takovém případě zůstane srdce zavřeno Božímu světlu. Pán je rád očekáván, a nelze jej očekávat na pohovce ve spánku. Pastýři se proto dávají do pohybu, »pospíchali«, stojí v textu (v.16). Nestojí bez hnutí jako ten, kdo se domnívá, že je v cíli a nic nepotřebuje, nýbrž jdou, nechají stádce nestřežené, riskují kvůli Bohu. A když uviděli Ježíše, přestože nebyli odborníky na proslovy, jdou a vypravují o Něm, takže »všichni, kdo to slyšeli, podivili se tomu, co jim pastýři vyprávěli« (v.18).

Bděle čekat, jít, riskovat, vyprávět o kráse – to jsou *gesta lásky*. Dobrý Pastýř, který o Vánocích přichází, aby dal život za ovce, se obrací k Petrovi a jeho prostřednictvím k nám všem poslední otázkou: »Miluješ mě« (*Jan 21,15*). Na odpovědi závisí budoucnost stádce. Tuto noc jsme povoláni odpovědět a říci mu také: »Miluji tě«. Odpověď každého je podstatná pro celé stádce.

»Pojďme tedy do Betléma« (*Lk 2,15*) - tak pastýři řekli a učinili. Také my, Pane, chceme jít do Betléma. Cesta je i dnes strmá, je třeba překonat vrchol sobectví a nesmeknout se po strži zesvětštění a konzumismu. Pane, chci přijít do Betléma, protože mne tam očekáváš. A uzřít, že Ty, položený v jeslích, jsi *chlebem mého života*. Potřebuji jemnou vůni tvé lásky, abych byl chlebem lámaným pro svět. Vezmi mne na svoje ramena, dobrý Pastýři, a budu moci i já, Tebou milovaný, milovat a brát za ruku bratry. Pak budou Vánoce, až Ti budu moci říci: »Pane, ty víš všechno – ty víš, že tě miluji« (*Jan 21, 1*) (*Přeložil Milan Glaser*)